

Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos
Sosiaali- ja terveysministeriö

Viite: viranomaisohjaus 5.3.2026, VN/7718/2026-STM-1

Lupa- ja valvontaviraston järjestämislain 30 §:n 2 momentin mukainen selvitys sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaisesta toteutumisesta vuonna 2025

Pohjanmaan hyvinvointialue

Johtopäätöksiä valvontahavainnoista saadusta kokonaiskuvasta

Hyvinvointialueen omavalvontaa on toiminut pääsääntöisesti hyvin. Erityisesti valvontalain 34 §:n mukaisia ilmoituksia on toimitettu aktiivisesti. Rajattujen lääkevaraston tarkastuskertomukset ovat olleet hyvin laadittuja. Hyvinvointialueella kehittämiskohteeksi on tunnistettu sosiaali- ja terveydenhuollon palveluketjujen kehittäminen. Haasteita on ollut kielellisten oikeuksien toteutumisessa.

Hyvinvointialueella on ollut haasteita välittömän yhteydensaannin osalta perusterveydenhuoltoon.

Kiireettömän erikoissairaanhoidon hoitoon pääsyssä sekä sisätautien että operatiivisella tulosalueella on ollut puutteita.

Lastensuojelulain mukaisissa käsittelyajoissa on ollut puutteita.

Vammaisten henkilöiden palveluissa päätöksentekoon ja asiakassuunnitelmien laatimiseen on liittynyt haasteita.

Ikäihmisten ympärivuorokautisen palveluasumisessa on ollut haasteita turvallisen lääkehoidon toteuttamisessa.

Hyvinvointialueelle lähetettyjen terveydenhuollon asiakirjapyyntöjen ja muistutusten käsittelyssä on ollut viivettä ohjauksesta huolimatta.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen

Hyvinvointikertomuksen laadintaan on osallistettu kuntia ja järjestöjä. Ehkäisevän päihdetyön rakenteet ovat tarkentumassa kaksivuotisen hankkeen myötä, ja MiePä- sekä PAKKA-työryhmät ovat perustamisvaiheessa. YT-neuvottelut ovat vaikeuttaneet osallistujien saamista hyvinvointialueelta, ja ehkäisevän päihdetyön rakenteet ovat vielä vakiintumatta. Mielenterveys- ja alkoholisairausindeksit ovat matalat, mutta sydän- ja aivoverenkiertosairaudet keskimääräistä yleisempiä. PYLL-indeksi (Potential Years of Life Lost) on maan matalin. Hyvinvointialueen kyselyn mukaan noin puolet väestöstä kokee

asuinalueiden eriarvoistumisen näkyvän lähiympäristössä. Hyvinvointialueella panostetaan muun muassa palveluketjujen kehittämiseen. (Ohjaus.)

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut (pl. psykiatrinen esh)

Lastensuojelulain mukaisissa käsittelyajoissa on ollut puutteita. Hyvinvointialueen lapsi- ja perhesosiaalityössä ja lastensuojelussa on ollut merkittäviä puutteita lakisääteisten lastensuojeluilmoitusten käsittelyaikojen toteuttamisessa ja lastensuojelutarpeen selvitysten valmistumisessa. Kaikkia lastensuojeluilmoituksista ei ole käsitelty määräajassa, ja palveluntarpeen arvioinnin määräajat toteutuivat vain noin kolmanneksessa selvityksissä. Lapsi- ja perhesosiaalityössä sekä lastensuojelun sosiaalityössä on ollut asiakassuunnitelmien laadintaan liittyviä puutteita. Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden lakisääteiset asiakasmäärät ovat ylittyneet ja alueella on ollut täyttämättä lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden vakansseja. Tilanne on parantunut loppuvuotta kohti olennaisesti, mutta sosiaalityöntekijävaje on siirtynyt osittain lapsi- ja perhesosiaalityöhön. (Valvonta.)

Hyvinvointialueen valvonta on ohjannut aktiivisesti yksityisiä palveluntuottajia asiakasturvallisuutta vakavasti vaarantaneissa tilanteissa. (Valvonta.)

Hyvinvointialueella on ollut puutteita asiakirjojen laadinnassa ja toimittamisessa kanteluihin liittyen. (Kantelu.)

Työikäisten sosiaalipalvelut

Ei valvontahavaintoja.

Mielenterveys-, päihde- ja riippuvuuspalvelut

Hyvinvointialue on ryhtynyt omavalvonnallisiin toimenpiteisiin täysi-ikäisten potilaiden neuropsykiatristen tutkimusten järjestämisessä, aikuispsykiatrian erikoisalan käytössä olevan henkilöstön määrässä ja kielellisten oikeuksien toteutumisessa aiemmin havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Hyvinvointialueella on luotu selkeytetty ohjeistus itsemurhien ehkäisemiseksi. (Valvonta.)

Hyvinvointialueella on ollut useita vuosia puutteita saada psykiatrian erikoislääkäreitä. Tilannetta haastaa valtakunnallinen psykiatripula ja molempien kotimaisia kieliä taitavien lääkäreiden puute. (Valvonta.)

Hyvinvointialueella on ollut puutteita suomenkielisen laitospalvelun päihdekuntoutuksen järjestämisessä. Hyvinvointialueella päihdekuntoutusta laitoshoitona omassa palvelutuotannossa on tarjolla vain ruotsinkielisenä palveluna. Suomenkielinen päihdekuntoutus laitoshoitona järjestetään ostopalveluna. Alueella on suunnitelmissa siirtää mielenterveys- ja päihdehuollon palvelut toteutettavaksi terveydenhuollon palveluina. (Valvonta.)

Päiväkeskustoiminnassa on ollut hyvinvointialueen pohjoisosissa ongelmaa henkilöstön riittävydessä ja sijaisten saamisessa. (Valvonta.)

Vammaisten henkilöiden palvelut

Vammaisten henkilöiden palveluissa päätöksentekoon liittyen on ollut puutteita. Hyvinvointialueella on lähetetty erityishuollon johtoryhmän pöytäkirjoja asiakkaille päätöksinä. Kyseessä on ollut tietojärjestelmiin liittyvä haaste. (Valvonta.)

Hyvinvointialueella on ollut puutteita asiakassuunnitelmien sekä kirjallisten, muutoksenhakukelpoisten päätösten laatimisessa. Muistutuksiin vastaamisessa on ollut viivettä. (Kantelu.)

lääkäiden sosiaalihuollon palvelut

Ikäihmisten ympärivuorokautisen palveluasumisessa on ollut puutteita turvallisen lääkehoidon toteuttamisessa. (Valvonta, kantelu.)

Perusterveydenhuollon avo- ja vuodeosastohoito sekä suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuollon hoitoon pääsyssä on ollut vakavia puutteita. Suun terveydenhuollon osalta hyvinvointialueella potilaalle ei ole ilmoitettu hoitoon pääsyn ajankohtaa, eikä suun terveydenhuoltoon pääse kuuden kuukauden kuluessa hoidon tarpeen arvioinnista. (Valvonta.)

Hyvinvointialueella on ollut haasteita välittömän yhteydensaannin osalta perusterveydenhuoltoon. (Valvonta.)

Somaattinen erikoissairaanhoito

Kiireettömän erikoissairaanhoidon hoitoon pääsyssä sekä sisätautien että operatiivisella tulosalueella on ollut puutteita. Puutteet korostuvat erityisesti kardiologiassa ja silmätaudeissa. (Valvonta.)

Hyvinvointialueella on ollut puutteita DNR-päätöksen tiedoksi antamisessa ja potilasasiakirjamerkinnöissä. (Kantelu.)

Ensihoito ja päivystys

Pietarsaaren päivystyksessä on ollut puutteita tuottaa palvelua molemmilla kotimaisilla kielillä erityisesti yöaikaan. Omavalvonnallisena toimenpiteenä lääkäriresurssien osalta edellytetty muun muassa kilpailutuksessa lääkäreiden kaksikielisyyttä. (Kantelu, valvonta.)

Potilastietojärjestelmä

Terveydenhuollon järjestämisessä on ollut puutteita. Potilastietojärjestelmän vaihto on tuonut haasteita potilaiden hoidossa. Haasteet ovat ilmenneet muun muassa lääkehoidon turvallisessa toteuttamisessa, läheteiden ja epikriisien käsittelyssä. Myös tutkimuskelvottomien laboratorionäytteiden prosessissa on ollut epäselvyyksiä. (Kantelu, valvonta.)

Lisätietoja antavat tarvittaessa ryhmäpäällikkö Sari Vainikainen ja sosiaalihuollon johtava ylitarkastaja Sari Husa, puh. 0295 254 000.

Ratkaistu: 29.04.2026
Ratkaisija: Oresmaa Niina (LVV)
Virka-asema: Yksikön päällikkö
Esittelijät:
Vainikainen Sari (LVV), Ryhmäpäällikkö

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu
asiankäsittelyjärjestelmässä.
Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihde: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi